

РЕШЕНИЕ

№ 116

гр. Велико Търново, 04.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на десети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ Въззивно гражданско дело № 20224000500060 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258, ал. 1, пр. последно и сл. от ГПК, във връзка с чл. 226 КЗ /отм./.

С Решение № 260133/ 22.10.2021 г., постановено по гр.д. № 188/ 2020 г. по описа на Русенския Окръжен съд, състав на съда е ОТХВЪРЛИЛ предявените от П. Р. А. и Р. Р. А., чрез техния баща и законен представител Р. П. АТ., чрез пълномощника адвокат М.Р., със съдебен адрес: гр. Русе, *****, искове с правно основание чл. 226 от КЗ /отм./ против ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 67А, за осъждане на ответника да им заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 100 000 лева за всеки от ищите, причинени от смъртта на тяхната майка З. Н. Н., настъпила при ПТП на 24.03.2015 г., ведно със законната лихва от предявяване на исковата молба до окончателното плащане, както и мораторна лихва в размер на 50 629,14 лева за всеки от ищите, считано от датата на деликта – 24.03.2015 г. до подаване на исковата молба.

С Определение № 260006/ 20.01.2022 г., постановено по реда на чл. 248 от ГПК, съдът е ОСТАВИЛ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ искането по чл. 248 от ГПК на адвокат Т.П., пълномощник на ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, направено в отговора на въззивната жалба за допълване на решение № 260133/ 22.10.2021 г.,

постановено по гр.д. № 188/2020 г. по описа на Русенския окръжен съд в частта за разноските, като ПРЕКРАТИЛ производството по искането по чл. 248 от ГПК.

Недоволни от постановеното Решение ищците, чрез адвокат М.Р., са подали въззивна жалба. Оплакването е за неправилност и необоснованост на съдебния акт. Навеждат се доводи за наличието на неизяснени факти и обстоятелства по делото. Твърди се, че вината за настъпилото ПТП не следва да се приписва изцяло на починалата З. Н. Н., поради множество несъответствия и пропуски при установяване на фактическата обстановка по делото. Навеждат се доводи за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на В. К.. В тази насока се твърди, че са налице категорични доказателства, че водачът на товарния автомобил „МАН“ е шофирал с повече от 17 км/ч. над разрешената скорост в съответния участък на пътя, обективно е могъл да възприеме товарния автомобил „Ситроен Джъмпи“ и да предотврати удара, като спре напълно или отклони товарния автомобил „МАН“ вдясно извън лентата за движение. Навеждат се подробни съображения в подкрепа на горните твърдения. Жалбоподателите считат, че вината за процесното ПТП не е изцяло на З. Н., поради което няма как да има съвпадение в качеството □ на застраховано лице, пострадало лице и деликвент. Твърди се, че е налице основание за ангажиране на гражданската отговорност на ответното застрахователно дружество. Според жалбоподателите смъртта □ е резултат на противоправно поведение, но не и на нейно такова, тъй като не тя е предизвикала виновно своята смърт. Иска се от въззивния съд да уважи жалбата и да отмени изцяло решението, като неправилно и необосновано.

В законно-определения срок, редовно уведомена, от насрещната страна е постъпил отговор чрез пълномощника адвокат П. от АК – гр. София. В него е изразено становище за неоснователност на въззивната жалба, като са изложени подробни доводи в тази насока и е цитирана съдебна практика. Иска се от въззивния съд да остави без уважение жалбата и да потвърди решението. Претендират се направените разноси за въззивното производство.

Великотърновският Апелативен съд като обсъди доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства и провери правилността на обжалвания съдебен акт, намира за установено следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирани страни, срещу съдебен акт, който подлежи на обжалване и е процесуално допустима, поради което следва да се разгледа по същество.

Пред Русенския Окръжен съд е подадена искова молба, с вх. № 3055/19.03.2020 г., от ищците: П. Р. А., ЕГН ***** и Р. Р. А., ЕГН ***** , и двамата с адрес: гр. Русе, ***** , действащи чрез своя баща и законен представител Р. П. АТ., ЕГН ***** , с адрес: гр. Русе, ***** , срещу ответника ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 1211307881, със

седалище в гр. София, с правно основание – чл. 226 от КЗ/отм./ и с цена на исковите – по 100 000 лева за всеки от ищите за претърпените от тях неимуществени вреди от смъртта на майка им З. Н. Н.; по 50 629,14 лева законна лихва от датата на деликта до подаването на исковата молба.

В исковата молба се твърди, че на 24.03.2015 г., около 18:26 часа, на главен път I-5 при км 31+900, между гр. Русе и гр. Бяла, между управлявания от В. К. товарен автомобил „МАН“, модел „TGA18.840 4X2 BLS“, с рег. № IF 06 AXG, и управлявания от З. Н. Н. автомобил „Ситроен Джъмпи“, с рег. № СО 71**** възникнало ПТП, при което Н. починала. Причината за нейната смърт били тежките гръдни и коремни травми, които тя получила и които довели до тежки увреждания на вътрешните органи и остра кръвозагуба – състояние, несъвместимо с живота. Твърди се, че към момента на ПТП, превозното средство, управлявано от З. Н. имало валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД с полица № 22114002445469, валидна от 17.10.2014 г. до 16.10.2015 г. Твърди се, че с процесното ПТП бил отнет един млад живот. Две деца били лишени от своята майка и били принудени да живеят без майчина ласка и закрила. З. Н. била изключително всеотдаен родител и отдавала обичта и вниманието си на всяко от своите деца. След смъртта на майка им, децата дълго време били в тежко емоционално състояние – изключително депресирани, неконтактни и раздразнителни. Отказвали да приемат смъртта на майка си. Тя винаги се стараела да подsigури на децата си нормална среда на семеен уют и щастие. След смъртта те са принудени да живеят без най-важния родител, човек и приятел в живота им. Страдат изключително много, затворили са се в себе си и постоянно плачат. Липсата на единия родител в живота им е незаменима и винаги ще създава трудности в живота им. Тези неимуществени вреди ищите оценяват на сумата 100 000 лева за всеки от тях и искат ответното застрахователно дружество да бъде осъдено от съда да им заплати тези главници, ведно със законната лихва върху тях, считано от датата на деликта до подаването на исковата молба в размер на 50 629,14 лева за всеки от ищите, както и законната лихва от подаването на исковата молба до окончателното изплащане на обезщетенията. Претендира се заплащане на разносните по делото.

Пред Русенския Окръжен съд е било образувано гр.д. № 188/ 2020 г. по описа на съда.

С отговора на исковата молба ответникът е оспорил основателността на исковата молба с възражения за липса на деликт, по съображения, че в конкретния случай се касае за самоувреждане на пострадалото лице, доколкото причина за възникналото ПТП е само и единствено виновното и противоправно поведение на загиналата при инцидента З. Н. и не са установени каквито и да било нарушения на ЗДвП от страна на трети лица, които да се намират в причинна връзка с настъпилото ПТП. Основателността на исковите претенции е оспорена и по съображения за липса на особено близка връзка на ищите с пострадалата, обуславяща изплащане на

обезщетение за неимуществени вреди. Исковете са оспорени и по размер. Не е оспорено наличието на валидно застрахователно правоотношение спрямо процесния автомобил „Ситроен Джъмп“, с който е осъществено ПТП.

От фактическа страна се установява следното:

По делото съдът е изискал и приложил ДП № 718/ 2015 г. по описа на ОДМВР – Русе /ДП № 562/ 2015 г. по описа на Русенска Окръжна прокуратура/, образувано първоначално срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „в“ от НК. В хода на разследването е било установено, че посоченото престъпление не е осъществено от обективна страна, тъй като липсват нарушения на ЗДвП, допуснати от трето лице, различно от починалата З. Н., които да се намират в причинна връзка с настъпилото ПТП. Последното е резултат от движението на Н. в насрещната лента на пътното платно. Причина за настъпването му се явява единствено поведението на пострадалата, която допуснала нарушения на правилата за движение по пътищата, в резултат на което последвала собствената ѝ смърт.

С Постановление за прекратяване на наказателно производство от 25.11.2019 г. е било прекратено образуваното наказателно производство поради обстоятелството, че деянието не съставлява престъпление.

Не е спорно между страните по делото, че товарен автомобил „Ситроен Джъмп“, с рег. № СО 71**** е имал валидно сключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите към датата на процесното ПТП при ответното застрахователно дружество.

С оглед установяване механизма на ПТП, съдът е допуснал извършването на съдебна автотехническа експертиза /CATE/. В заключението си вещото лице инж. Н. Г. Найденов е отговорило на въпросите, поставени от страните и от съда. Страните не са оспорили заключението и същото е било прието от съда.

По делото съдът е допуснал до разпит един свидетел за установяване на претърпените от ищците неимуществени вреди по повод настъпилата смърт на З. Н..

С оглед на тази фактическа обстановка, въззивният съд достига до следните правни изводи:

Решението е валидно и допустимо.

За да бъде уважен иска, с правно основание чл. 226, ал. 1 от КЗ /отм./, следва да са налице предпоставките от сложния фактически състав на деликтната отговорност, да е налице валидно застрахователно правоотношение, както и ищците да са материално-правно легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди вследствие смъртта на майка си З. Н. Н..

По делото не е било спорно наличието на валидно застрахователно правоотношение – това обстоятелство не е оспорено от ответното застрахователно дружество.

Изследвайки механизма на ПТП, в заключението по допуснатата от съда САТЕ, вещото лице посочва, че товарният автомобил „Ситроен Джъмп“ е, управляван от З. Н. се е движил в посока гр. Русе със скорост от около 89 км/ч. В същото време, в противоположната посока към гр. Бяла, със скорост от около 87 км/ч. се е движил товарният автомобил „МАН“, управляван от В. К.. При отстояние около 145 м между двата автомобила водачът Костика възприема, че насрещно движещият се автомобил е навлязъл в неговата лента за движение. Водачът на товарният автомобил „МАН“ задействал спирачната уредба, като изминал около 69 м до мястото на удара в полагащата му се лента за движение. Настъпил удар между автомобилите в предните леви части със застъпване по ширина около 1,20 м. Поради значително по-голямата маса на товарния автомобил „МАН“, двете превозни средства се придвижват в посока към гр. Бяла и към левия край на пътното платно, тъй като при удара е повредено окачването на предно ляво колело на товарния автомобил „МАН“. Последният спира на пътното платно и частично на левия банкет, а товарният автомобил „Ситроен“ спрял вляво и извън пътното платно, където са фиксирани при огледа на ПТП. Към момента на удара товарният автомобил „Ситроен Джъмп“ е бил изцяло в лентата за насрещно движение, като няма данни за активни действия на водача за предотвратяване на ПТП. Водачите на двата автомобила не са имали техническа възможност за предотвратяване на произшествието чрез едновременно спиране както при установената скорост на движение на товарен автомобил „МАН“, така и в случай, че той се бе движил с разрешената скорост за процесния пътен участък. Водачът на товарния автомобил „МАН“ В. К. е действал правилно от техническа гледна точка за предотвратяване на произшествието. Водачът на товарния автомобил „Ситроен Джъмп“ е имал техническа възможност да предотврати произшествието, ако се е движил в лентата си за движение, без навлизане в лентата за насрещно движение. Н. е имала техническа възможност да предотврати произшествието чрез завъртане на волана на автомобила на дясно. В конкретния случай водачът на товарен автомобил „Ситроен Джъмп“ З. Н. е допуснала непредпазливо навлизане в лентата за насрещно движение, когато тази лента е била заета от товарен автомобил „МАН“, управляван от В. К., който се е движил срещу нея. Тези действия са технически неправилни и са основна техническа причина за произшествието.

В о.с.з. на 05.07.2021 г. вещото лице е заявило, че поддържа заключението и че водачът на товарния автомобил „МАН“ действително е превишил разрешената скорост в участъка на ПТП със 17 км/ч., но дори и да беше шофирал в рамките на ограничението от 70 км/ч., отново би настъпил удар, последиците от който може да са същите, тъй като другият автомобил „Ситроен Джъмп“ се е движил без да намалява скоростта си от около 90 км/ч.

С оглед на този механизъм на ПТП, установен от заключението на

вещото лице, въззивният съд приема, че вина за ПТП има само водачът на товарен автомобил „Ситроен Джъмпи“ З. Н. Н., която в грубо нарушение на норми на ЗДвП, е навлязла в лентата за насрещно движение, докато по нея се е движело друго МПС, като не е предприела своевременно действия за предотвратяване на произшествието и с това е причинила собствената си смърт.

Неоснователни са доводите, наведени от въззивниците в обратната насока. По делото е категорично установено, че процесното ПТП е резултат само и единствено от действията на пострадалата З. Н.. Установено е, че водачът на насрещно движещият се товарен автомобил „МАН“ В. К. е реагирал технически правилно, но не е имал техническата възможност да предотврати настъпването на ПТП. Това не е било възможно от негова страна дори и да беше шофирал в рамките на позволената в съответния пътен участък скорост. Той не е разполагал с възможност и да отклони управляваното от него МПС вдясно, тъй като оставащото разстояние от пътната настилка не е било достатъчно, за да бъде избегнат удара. Единствено водачът на товарен автомобил „Ситроен Джъмпи“ З. Н. е имала възможност да предотврати настъпването на ПТП, като отклони управляваното от нея МПС вдясно и заеме полагащата □ се за движение пътна лента. В тази насока са данните и от досъдебното производство, приключило с постановление за прекратяване на наказателното преследване поради обстоятелството, че деянието не съставлява престъпление. По изложените съображения въззивният съд приема, че не са налице всички предпоставки от състава на деликтната отговорност.

Съобразно трайната практика на ВКС на РБ, прякото право срещу застрахователя възниква само, доколкото възниква деликтното право срещу застрахования по застраховка „Гражданска отговорност“ и в този смисъл то е функционално обусловено от последното. Следователно липсва ли един от елементите на деликтната отговорност на застрахования, трето лице няма притезание, основаващо се на същата, поради което в негова полза не би могло да се породят и пряко право срещу застрахователя за обезвреда. От своя страна обстоятелството, че отговорността, която следва от деликта винаги е отговорност за нарушаване, чрез конкретното противоправно поведение – действие или бездействие на позитивната законова забрана да не се вреди другиму, то личната отговорност за виновно поведение по чл. 45 от ЗЗД не може да бъде ангажирана при самоувреждане на деликвента, независимо от формата на вината. В този смисъл той обективно не може да носи отговорност спрямо самия себе си по правилата на деликта.

Обстоятелството, че процесното ПТП, при което е настъпила смъртта на майката на ищците З. Н. е виновно предизвикано от самата нея, в качеството □ на застрахован в ответното застрахователно дружество ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД със задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите водач на товарен автомобил „Ситроен Джъмпи“ с рег. № СО 71****, само по себе си, изключва ангажиране деликтната □ отговорност за

обезвреди на вредите, настъпили за нея самата от собственото □ виновно поведение, поради наличие на съвпадение в личността на застраховано и пострадало лице. Същевременно, доколкото поведението на застрахованото лице З. Н., състоящо се в причиняване на собствената си смърт по непредпазливост, не се явява противоправно и по отношение на нейните наследници, то фактическият състав на чл. 45 от ЗЗД и в този случай отсъства, а това изключва наличието на правна възможност последните, независимо от причинените им неимуществени вреди (болки и страдания), да могат успешно да претендират обезщетяване по реда на чл. 226, ал. 1 от КЗ /отм./ пряко от застрахователя.

Именно поради отсъствие на основание за ангажиране гражданската отговорност на застрахованото по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите лице, ищците, наследници на починалата, нямат и качеството на пострадали или увредени от ПТП трети лица по смисъла на чл. 257, ал. 1 от КЗ /отм./, на които законодателят е признал правото да получат обезщетение от застрахователя, вместо от деликвента. Аргумент в противен смисъл не следва и от нормата на чл. 257, ал. 3 от КЗ /отм./. Отсъствието на законово ограничение по отношение на третите лица, от кръга на които е изключен изрично само деликвентът, няма за своя правна последица промяна в предмета на застраховката „Гражданска отговорност“ т.е. разширяването му извън деликтната отговорност на застрахованото лице.

По изложените съображения въззивният съд достига до извода, че не е налице материално-правна легитимация ищците да претендират присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на майка им З. Н. Н., поради което предявените от тях искове са изцяло неоснователни и следва да се отхвърлят. Неоснователността на главните искове води до неоснователност и на предявените акцесорни искове за законна лихва, които също следва да се отхвърлят.

Като е стигнал до същия правен извод и е отхвърлил исковете, Русенският Окръжен съд е постановил правилно Решение, което следва да се потвърди изцяло.

При този изход на делото и предвид направеното искане, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, в полза на ответника ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД следва да бъде присъдена сумата 3 000 лева – заплатено адвокатско възнаграждение за производството пред въззивната инстанция. Ищците са навели възражение за прекомерност на така претендираната сума за разноски, което настоящият състав намира за неоснователно. Предвид обжалваемия интерес по делото (два иска с цена от по 100 000 лева; два иска с цена от по 50 629,41 лева), минималното възнаграждение дори само по един от главните искове, определено по правилата на Наредба № 1/09.07.2004 г. на Висшия адвокатски съвет, възлиза на сумата от 3 530 лева. Общият размер на претендираните разноски от ответника е 3 000 лева. Съгласно чл. 78, ал. 5 от ГПК, ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно

действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от ЗАдв. В този смисъл и предвид изложеното по-горе, възражението на ищците е неоснователно, доколкото е очевидно, че минималният размер на възнаграждението съобразно цената на исковете далеч би надхвърлило претендираната от застрахователя сума за сторени в производството разноски от 3 000 лева. За доказване реалното понасяне на разноските в този размер по делото е представено платежно нареждане от 15.04.2022 г. Ето защо искането в тази насока е основателно и следва да се уважи в пълния претендиран размер.

Водим от гореизложеното, Апелативният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260133/ 22.10.2021 г., постановено по гр.д. № 188/ 2020 г. по описа на Русенския Окръжен съд.

ОСЪЖДА П. Р. А., ЕГН ***** и Р. Р. А., ЕГН *****, и двамата с адрес: гр. Русе, *****, действащи чрез своя баща и законен представител Р. П. АТ., ЕГН *****, с адрес: гр. Русе, *****, да заплатят на ЗК „ЛЕВ ИНС“ АД, ЕИК 121130788, със седалище и адрес на управление в гр. София, п.к. 1700 р-н Студентски, бул."Симеоновско шосе" № 67А, направените разноски пред въззивната инстанция в размер на 3 000 /три хиляди/ лева, представляващи адвокатско възнаграждение, заплатено по банков път.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС на РБ в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____